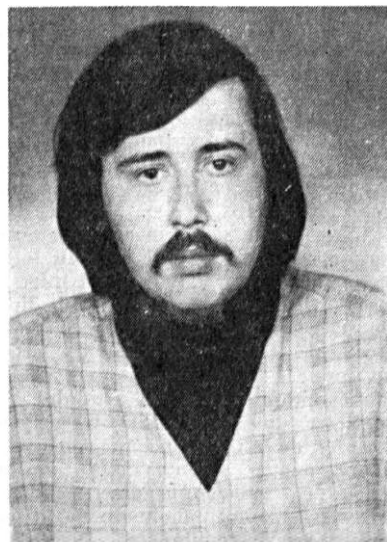
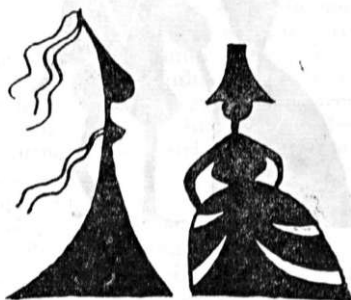

zarea unui simpozion pe tema: „Dramaturgia clasică și publicul contemporan“, dezbatere ce mi se pare (și, cred, s-a dovedit) necesară spectatorilor clujeni, la care au participat teoreticienii și practicienii cei mai reprezentativi ai teatrului românesc.

Acest program repertorial prevedea o desfășurare pe trei stagioni precum și organizarea unei activități teatrale itinerante, care prin spectacole adecvate să se adreseze publicului sătesc.

Clujul a însemnat pentru mine brevetarea unui gând mai vechi: teatrul necesită oameni uniți în jurul unui crez, a unei idei. Teatrul individualist, pentru tine și textul tău, nu înseamnă nimic. Destinul unui regizor este legat direct de destinul actorilor, al dramaturgilor, al scenografilor, al publicului. Generația tânără de creatori, pentru a realiza spectacole autentice, angajate în contemporaneitate, trebuie să-și unească capacitățile creatoare, să desfășoare o activitate teatrală comună, specifică idealurilor și preocupărilor actuale. Teatrul românesc ar avea doar de câștigat dacă maturizarea acestei generații, care va prelua inevitabil destinele artei noastre teatrale, s-ar realiza în condițiile unui program teatral responsabil, în care cei implicați să fie, la rindul lor, direct răspunzători.

ALEXANDRU TOCILESCU

Rolul regizorului în stabilirea repertoriului teatrului

Formularea subiectului acestei expuneri de puncte de vedere nu dă decît posibilitatea unui început abrupt. Știm cu toții (sau credem că știm) ce este un teatru, ce este un repertoriu și ce este un regizor. Trebuie găsită relația de funcționare între aceste trei elemente. Într-o situație ideală ele trebuie să se determine perfect unul pe celălalt, în relații bilaterale, în așa fel încît ansamblul să funcționeze după o schemă ciclică.

Considerînd regizorul din punct de vedere ideal, ca pe un animator cultural, purtător al unor idei înaintate, adăugînd receptivitatea conducerii teatrului la nou și capacitatea colectivului de a da viață acestor aspirații, am putea spune că, pornind de la regizor, linia repertoriului poate conferi un anume profil teatrului, care la rîndul său poate, în aceste condiții, determina alegerea de către regizor a unui repertoriu în sprijinul acestui profil.

Așa ar trebui să fie și către asta tindem noi, eu sper că pot afirma acest lucru de pe pozițiile generației mele, dar pentru a putea ajunge la un moment dat la realizarea

acestui gând minunat este absolut necesar, cred eu, ca punctul de pornire în încercarea de a realiza această interacțiune între elementele pe care le-am citat mai sus, să fie foarte serios, iar opțiunile noastre să lase să se întrevadă existența unui program artistic și politic în conformitate cu aspirațiile și idealurile noastre cele mai frumoase și mai cinstite.

Și aici vreau să afirm cu toată tăria convingerilor mele. Că teatrul este un loc unde nu se poate minți, unde nu ai nici un drept să minți sau să înșeli pe cel din fața ta. De aceea eu nu cred că pot exista piese sau spectacole de circumstanță. Un artist adevărat spune ceva atunci când are ceva de spus. Lipsa opțiunii ferme, a gândului, a dorinței de a transmite ceva din tine personal, lipsa dorinței de a te îmbogăți spiritual fără înțetare, pentru a putea oferi oamenilor din ce în ce mai mult din ceea ce ai, mi se pare o autocondamnare la dispariție, la anihilare și descompunere.

Mulți cred că își dovedesc atașamentul față de public oferindu-i acestuia piese simple, ușor digerabile, plăcute, ca nă somn după o masă cu mâncăruri grase. Se vîntură prin țară de ani de zile prin diverse teatre niște titluri și niște autori care nu spun nimic, nu au cum spune ceva... Cui îi folosesc aceste spectacole? Să ne fălim că am realizat și am depășit planul la încasări? Dar e rușinos să oferi publicului spectacole proaste, piese fără conținut, și să te bucuri de banii încasați pe asemenea spectacole.

Piese proaste, vulgare sau banale sînt o calamitate nu numai pentru public, dar în mare măsură și pentru actori. Să joci ani de-a rîndul personaje fără o problematică importantă, să te fiții pe scenă de colo — colo strîmbîndu-te ca să obții niște aplauze cu care să te poți împăuna seara la cîrciumă, mi se pare un lucru foarte trist. Așa se face că avem foarte mulți actori cu mari disponibilități inițiale, dar care s-au plafonat pe un anume gen de roluri și se simt bine acolo. Dar ei au încetat de mult să mai fie oameni de artă.

Ce e, prin urmare, un regizor care își înțelege menirea? (iar menirea unui regizor este, după mine, să fie în primul rînd un focos sau un catalizator sau un detonator, în teatru). Un regizor trebuie să pună în mișcare toate resursele oamenilor cu care lucrează și este necesar ca acest lucru să se facă pe niște piese (sau texte, cum doriți) care să-i înflăcăreze atît pe actori, cît și pe spectatori. În munca noastră, rutina și banalul n-au ce căuta.

Regizorul trebuie ca, prin alegerea pieselor, să-i ajute pe actori (pentru asta trebuie întii să-i înțeleagă) să se realizeze, să se descopere, să se depășească; trebuie să ajute publicul să gîndască mai profund, să-i facă pe oameni să-și întoarcă privirile către ei, să-i emoționeze și să-i facă mai buni. Cred în puterea teatrului de a face ca omul care

intră în sală și cel care iese să semene numai la înfățișare.

Și prima categorie de oameni la care trebuie să ne gîndim este tineretul. Nu avem dreptul să fim departe de ei, nu avem mai ales dreptul să nu-i înțelegem sau să-i contestăm. Trebuie să fim în permanență alături de ei, să-i ajutăm să-și descopere idealurile și să-și păstreze puritatea. Am să mă refer la o piesă pe care am lucrat-o eu, — este vorba de *Svanewit* de Strindberg la Teatrul municipal „Maria Filotti” din Brăila.

Cu un an înainte acest text circulase în teatru, dar, din fericire pentru mine, nu fusese luat în lucru. Din clipa în care l-am terminat de citit, nimeni și nimic nu m-ar mai fi putut împiedica să-l fac. Piesa este înainte de orice un imn închinat dragostei și purității. Acesta era mesajul care trebuia transmis cu orice preț tinerilor, adolescenților și tuturor oamenilor în general. Pentru ca aceste gînduri să poată fi recepționate cît mai bine și mai repede am apelat la muzică-pop, folk, rock, la versuri de Leonid Dimov, (minunate), la dans, la mijloacele de exprimare noi a sensibilității oamenilor tineri. Rezultatul a fost că, la o discuție cu elevii cîtorva școli, care au văzut spectacolul, ei au spus că așa ceva își doreau de mult și că au fost foarte emoționați.

Nu știu ce legătură au între ele lucrurile pe care le-am înșirat eu pînă aici, cu problema opțiunii regizorului asupra repertoriului, eu cred că au, dar important mi se pare faptul că alegerea de către regizor a unei piese care va fi oferită oamenilor timpului nostru și va fi realizată de niște oameni ai timpului nostru, nu poate fi întîmplătoare ci trebuie să fie un act artistic și politic lucid, cinstit și angajat.

